

G A Z E T A

Wielkiego

Xięstwa

P O Z N A Ń S K I E G O .

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dehera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

N° 97. — We Wtorek dnia 26. Kwietnia 1836.

Jutro, dla przypadającego święta pokuty i modlitwy,
nie wyjdzie Gazeta.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 24. Kwietnia.

N. Pan raczył dn. 22. m. b. mianowanemu przy dworze Jego W. Xiążęco Mecklenburg-Szweryńskiego nadzwyczajnemu Posłowi i pełnomocnemu Ministrowi, Hr. Hessenstein, dać posłuchanie wstępne i przyjąć pismo go zawierzytelniające.

~~~~~

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 20. Kwietnia.

JO. Feldmarszałek, Xiążę Warszawski, Namiestnik Królewski, wczoraj wyjechał do Petersburga. W czasie Jego nieobecności naczelne dowództwo nad wojskiem znajdującem się w Królestwie objął Dowódzca 3. korpusu piechoty, JW. General-Adjutant Rüdiger; w Radzie Administracyjnej przydywać będzie JW. General-Adjutant Rautenstrauch, a w Radzie Stanu JW. Gubernator miasta Warszawy General-Adjutant Pańkratiew, który ma sobie

zarazem poruczone załatwianie czynności należących wyłącznie do Namiestnika.

W dniu 17. b. m. zszedł z tego świata JW. Alexander Brocki, b. Radca Stanu i Dyrektor Generalny dóbr i lasów rządowych.

Z dnia 21. Kwietnia.

JO. General-Adjutant Xiążę Gorczakow wyjechał do Grodna, a General Berg do Kowna; zaś do Petersburga z JO. Xięciem Feldmarszałkiem, Pułkownik gwardyi Uszakow i Doktor Czetirkin.

Francya.

Z Paryża, dnia 14. Kwietnia.

Wczoraj zajmował się znowu tutejszy Sąd przysięgłych jednym z tych processów kryminalnych, na których licznie zgromadzone osoby a mianowicie damy wyższego rzędu zbierać się zwykły. Z instrukcyi wykazuje się co następuje: Dnia 8. Października z. r. wieczorem napadnięto jednego człowieka zdrazieckim sposobem na drodze do Neuilly. Pozostało mu jeszcze tyle sił, że na przejeżdżający pojazd mógł zawołać i w tymże wieści; ale wkrótce potem umarł. Z znalezionych przy nim papierów wykryło się, że to był czeladnik cechu puszkarskiego, nazwiskiem

Cazes, który dniem pierw Paryż opuścił, kilku kolegów jego poznało ciała. Jeden z nich opowiadał, że zmarły zwierzył mu się, iż zamysła udać się w małą podróż, dla ocalaenia sławy przyjaciela, który mu ściągnięcie kilku wexli polecił. Z wielu wypadków i zeznań świadków wynikało, że przyjacielem tym był pewien Verninhac-St.-Maur, umieszczony przy tutejszym urzędzie pocztowym. Dokładne zbadanie zdawało się w najwyższym potwierdzać stopniu, że Verninhac był założycą Cazes, i ten stanął przeto wczoraj przed sądem przysięgłych, będąc obwinionym o niweczenie listów poczcie powierzonych, o fałszowanie pism publicznych i prywatnych i o zamordowanie Cazes, aby się z tych obwinień uniewinić. Znaleziony u Verninhaca pugnał, równający się swoją wielkością i kształtem wielkości i kształtowi rany zabitego był najglówniejszym powodem do tego oskarżenia. Powierzchność zresztą 24 letniego obżalowanego nie okazuje bynajmniej aby miał być zdolny popełnić zbrodnią, o jaką go obwiniają. Rysy twarzy są delikatne i dobroć serca na niej się maluje; ubiór jego przyzwoity, i zaraz na samym wstępie do sali posłuchań przyjemne zrobił wrażenie na umysłach płci pięknej. Jest on bratem zasłużonego i powszechnie szacowanego Kapitana okrętowego Verninhac-St.-Maur, dowódcy okrętu, na którym obelisk Luxorski do Francji sprowadzono. Obrady trwać będą dni kilka, ile że 122 świadków słuchać trzeba.

Z dnia 16. Kwietnia.

Z nad granicy hiszpańskiej nadeszły tu następujące wiadomości z d. 12. m. b.: „Wedle pogłoski, mają Karolisci w 5000 wojska oblegać miasteczko Teruel w Aragonii. Cordova chce tylko odwidły się doczekać, aby natychmiast z całą potęgą swoją wyruszyć z Wittoryi, gdzie po odejściu jego tylko 400 Chapelgorriów ma się pozostać. Stosownie do listów z Barcelony z d. 6. kusili się Karolisci o zajęcie znienacka miasta Berga; udato się im nawet wtargnąć aż na rynek, ale tu przyjęto ich jak się należy i wyparto z miasta. — Don Carlos był d. 5. jeszcze w Elorco.“

Drogą nadzwyczajną nadeszły tu wiadomości z Madrytu z dnia 9. Toczyły się w Izbie Prokuratorów obrady nad adresem. Przeszło 50 członków Izby dało sobie słowo, że wspierać będą Pana Mendizabal, jeżeli w jak najkrótszym czasie Ministerjum uzupełni. Przeciwnie w Izbie Procerów Minister ledwo 10 ma głosów. General Mina podał Królowej prośbę o uwolnienie go od urzędu naczelnego wodza Katalonii; ale prośby tej nie przyjęto, Stosownie do najnowszych wiadomości z Ka-

talonii, stoi tam obecnie 30,000 regularnego wojska i 38,000 gwardyi narodowej pod bronią. Wojsko Karolistów w tej prowincyi ma ledwo 13,000 wynosić.

Przy rozpoczęciu się giełdy dzisiejszej czynna renta hiszpańska na 46½ się zniżyła, ponieważ się o przypadającą na d. 1. Maia wypłatę procentu obawiano; później dowiedziano się, że przypadający na dzień wspomniony kupon istotnie wymieniony został i że doniesienie o tem pozajutro w giełdzie przybitem zostanie. Kurs następnie podskoczył. Na pogłoskach i dzisiaj nie zbywało. Eskadra hollenderska miała wyjść pod żagle, aby Karolistom amunicji dowieść. Głoszono, że w Burgos i Murcyi rozruchy powstały; podobnie panowało nadzwyczajne wzburzenie w Saragossie tak dalece iż się obawiano, ażeby stojącym w pobliżu w znacznej liczbie Karolistom nie udało się opanować to miasto.

Przebywający tu wychodzący polscy ogłosili w zeszłym tygodniu akt konfederacyi narodu Polskiego zmierzający do wskrzeszenia niepodległości Polski. W skutek tego otrzymał z pomiędzy nich 30., którzy do ogłoszenia tego manifestu najbardziej się przyczynili, rozkaz rządowy, aby się natychmiast z Paryża oddalili.

(Impartial i Gaz. Vossa.)

Z dnia 17. Kwietnia.

W Monitorze czytamy: „Ponieważ rządu doszła była wiadomość, że Biskup Leński (*) przez Francją przejeżdżać będzie, w zamiarze udania się pod przybranem nazwiskiem do głównej kwatery Don Carlosa, wydano więc w tej mierze na różne strony rozkazy, a właśnie w tej chwili nadeszła wiadomość, że wspomniony Biskup w okolicach Bordeaux przyaresztowany został.“ — Dziennik Sporów twierdzi, że Biskup w podróży swojej też przez Paryż przejeżdżał, a Konstytucjonista powiada, że znaczne summy pieniężne u niego znalezione. — Wedle Gazette de France nastąpiło to aresztowanie w St. André de Cubzac, na 3 lieues od Bordeaux, nad prawym brzegiem Dordogny. — Kuryer francuzki donosi, że inny agent Don Carlosa, Pan Erro, uszedł uwagi policyi w Tuluzie i zostawiwszy rzeczy i papiery swoje, sam szczęśliwie do Hiszpanii się dostał.

A n g l i a .

Z Londynu, dnia 16. Kwietnia.

Za nalegającą prośbą Lorda John Russell odłożył Pan P. Stewart swój na dzień wczor-

*) Pan Joachim Abarca (narodz. 1778 r.), Biskup Leński od r. 1824. Przebywał on, jak wiadomo, od lat kilku w Anglii, dokąd się był udał razem z Don Carlosem.

rajszy zapowiedziany wniosek w Izbie niższej dotyczący się szerzenia się (aggressyi) potęgi rosyjskiej, na dzień 25. m. b.

Upowszechniło się tu mniemanie, że autor zwołanego Portfolio jest Pan Hübler, były Sekretarz Kancelaryi ś. p. W. Xięcia Konstantego. Pod kierunkiem Xięcia Czartoryjskiego wychodzi tu obecnie podobna do Portfolio broszura.

Lordowie skarbu ogłosili, iż w ciągu roku od d. 5. Stycznia 1835. do tegoż dnia i miesiąca 1836. r. przewyżka dochodów Wielkiej Brytanii i Irlandyi nad wydatki wynosiła 1,020,940 funt szterl., i że czwarta część téj przewyżki, to jest: 405,235 funt. szterl. będzie użytą na umorzenie długu krajowego.

Donoszą z Przylądka Dobrej Nadziei pod d. 5. Lutego, iż urzędnicy angielscy pod przewodnictwem Pułkownika Smith zjechali się z naczelnikami Kafrow Macoma i Tyali, którzy oświadczyli przychylność dla rządu angielskiego i przyjęli na siebie obowiązki urzędowania, przeczco staną się odpowiedzialnymi rządowi osad za każde uchybienie, lub zaniebdanie obowiązków swoich.

Xiążę Ferdynand Sachsen-Coburg, małżonek Donny Maryi jest nader przystojnym. Wzrost jego wynosi 5 stóp 9 cali. Z powodu młodości swój jest Xiążę dosyć szczupły. Twarz ma ścianałą i delikatną; a kiedy mówi, oczy jego odznaczają się ogniem zapału. Brat jego młodszy, jest równie przystojny; ale piękność jego jest bardziej męzką. Obadwaj bracia obznajomieni są dokładnie z instytucjami angielskimi.

Mówią, iż gdy Królowi Ludwikowi Filipowi mówiono o interwencji w Hiszpanii; odpowiedział: „*Je ne puis consentir à envoyer en Espagne une armie française; c'est un pays, où l'anarchie et l'indiscipline se respirent avec l'air.*“

Hiszpania.

Morning-Chronicle udziela nam następującego urzędowego dokumentu, nadesłanego jej przez Korespondenta barcelońskiego, który zawiera usprawiedliwienie Generała Miny pod względem stracenia matki Naczelnika powstańców, Cabrery, co za czyn bardzo okrutny poczytywano. Z tego dokumentu wykazuje się, że rząd hiszpański przesłał Generalowi Minje kopią deklaracyi, w której zbieg jeden karolistowski doniosł o spisku, dążącym do tego, aby na cytadelle Tortosę zniemacka napadł i ją w ręce Karolisow oddać. Mina, któremu rząd polecił poczynić potrzebne kroki do zniweczenia takiego zamiaru, posłał zaraz Generała brygady Fochata i jednego z swych Adjutantów do Tortosy, a śledztwo przez tych

dwoch oficerów przedsięwzięte wykazało że spisek w istocie istnieje, i że zaufały sługa Biskupa tortoskiego, matka Cabrery i wielu żołnierzy z 5 regimentu do niego należało. Z ostatnich zdołało trzech uciec; z innymi postąpiono sobie prawie; przetożniano ich o zbrodnią i sąd wojenny (właściwy trybunał, gdy w skutek ogłoszenia Generała Kapitana, kraj pod prawem wojennym zostaje) skazał ich na śmierć. Właśnie w tym czasie nadesłał Brygadyer Nogueras do Generała Miny prośbę, aby matkę Cabrery stracić, z przyczyny okrutnych morderstw, jakich się jej syn względem urzędników czterech wielkich miejsc dopuścił. W odpowiedzi na to żądanie oświadczył Generał Mina, że prawo odwetu, jeśli ma być skutecznym, natychmiast i w miejscu, gdzie zbrodnią popełniono, użytym być powinno; że matka Cabrery ma być stracona, ale nie w odwet, lecz wraz z lokajem biskupa i żołnierzami 5. pułku, na mocy wyroku z przyczyny udowodnionego przestępstwa na niej zapadłego i przez prawny sąd ojczyzny wydane-go. Cabrery siostry, aresztowane podobnie przez Gubernatora Tortosy jako podejrzane, zostały za rozkazem Miny na wolność puszczone, kiedy żadnych przeciw nim nie było dowodów a samo pokrewieństwo z Cabrerą winą dla nich być nie mogło. Stosownie do wiadomości korespondenta tego Barcelona była spokojna. W Katalonii wiele jeszcze było Karolistów; ponieważ jednak Mina obecnie 25,000 wojska ma pod rozkazami swymi, tuszono sobie, że kraj wkrótce z nich oczyści.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 15. Kwietnia.

Także i holenderskie gazety zaczynają teraz powątpiewać o prawdziwości doniesienia o wielkiem trzęsieniu ziemi w Pekinie, rozgłoszonem naprzód przez Gazety amerykańskie, a potem i holenderskie, które w nas zaraz początkowo niedowiarstwo wzbudziły.

Austria.

Z Tryestu, d. 11. Kwietnia.

(Donies. prywatne.) — Jedna z fregat, przeznaczona do przewiezienia do Ameryki sprowadzonych tu Polaków, których po części w cytadelli, po części w koszarach umieszczono, już stoi w pogotowiu w porcie tutejszym, a drugiej czekają co chwila. Liczbę indywidualow mających być na tych fregatach zaambarkowanych, podają na 4 — 500. — Podobny los wygnania czeka Confaloniergo i jego Włoskich współników, których wszelako na innych okrętach przewiozą.

Włochy.

Z Neapolu, dnia 29. Marca.

Dienniki umieściły postanowienie zmarle-

go Króla Franciszka I., wydane dnia 7. Kwietnia 1829 roku, względem małżeństw Xiążąt i Xiężniczek rodziny królewskiej, podług którego każdy ich związek małżeński, zawarty bez pozwolenia Króla, uważany jest za nieważny tak pod względem politycznym, jakoteż cywilnym. Podobnie niewolno im bez pozwolenia Króla zawierać układów o pożyczki i t. d.

T u r c y a.

Gazeta di Zara donosi pod d. 3. Kwietnia: Podług ostatnich wiadomości z Livna z d. 22. Marca, żadnej nie ulega wątpliwości, że Firdus Bej opuścił to miasto i udał się do dóbr swoich w Calbichu. Nie dowierając buntownikom, mimo stawionych z ich strony zakładników, i nie chcąc przejeżdżać przez miasto zrobił sobie otwór w murze twierdzy i wyjechał tymże w towarzystwie 100 wiernych sobie ludzi i z swoim majątkiem d. 21. Marca i puścił się w dalszą drogę wozami. Nowy Mussalim już zaczął podatki wybierać i rzeczy do dawnego przyprowadzać stanu, lecz cytadella jeszcze była przez mieszkańców obsadzona, i mała liczbą tylko z znajdujących się przy Firdusie Beju osób w czasie jego wypędzenia powróciła do domu. Nie zdaje się, żeby umysły miały być uspokojone, i żeby się do woli Sultana skłonić miały.

Inne pismo téjże samej daty donosi: Podług listów z Elbassonu z d. 20. Marca pokój w górnej i dolnej Albanii prawie zupełnie przywrócony i stan zdrowia zaspakajający. Wszystkich niemal naczelników przytlumionego niedawno powstania posłano do Konstantynopola. Wojsko sulańskie rozłożone na trzech różnych stanowiskach; tu mamy jeden batalion, w Skodryi jest ich dwa, w Croji (Eleserai) dwa, dwa w Obridzie, i nareszcie cztery w Bitogllii z Wezyrem Rumeli, mającym nadto przy sobie małą liczbę nieregularnego wojska. Zresztą wszystkie te bataliony mniej sę o czwartą lub piątą część téj liczby, jakaby mieć winny na mocy regulaminu Sultana.

Albańczykowie nie chcą się pod żadnym warunkiem skłonić do służenia w szeregach wojska regularnego, a gdyby ich gwałtem do tego zmusić chciano, łatwoby z tego wielki nieład i bunt wyniknąć mogły. Wezyr usiłuje nadaremno rozbroić ludność, nie dokaże on tego, bo Albańczykowie wszelkich używają podstępów do ukrycia swéj broni.

M e x y k.

Z Veracruz, dnia 1. Lutego.

Widnokrąg polityczny jeszcze bardzo zamurzony. Niepokoje w Texasie grózną przybrały postać i zapewne co stanowczego za

sobą pociągną. Prezydent Santana wyruszył tam osobiście na czele 10,000 ludzi; jeżeli w téj walce zwycięstwo odniesie, potężniejszym będzie niż kiedykolwiek, i jego systemat rządowy weźmie naturalnie górę; lecz jeżeli zostanie pokonanym nie można prawie wątpić o zwaleniu teraźniejszego rządu i nowaby rewolucya wybuchła. Rzecz ta zapewne się długo nie przewlecze, na każdy przypadek Santana trudne ma zadanie. Texasanie bowiem są gotowi na wszystko, mają wiele korzyści na swéj stronie i Amerykanie północy dzielnie ich podobno wspierają. Z powodu téj wojny z Texasem wzbraniają się towarzystwa assekuracyjne w Stanach Zjednoczonych przyjmować zabezpieczeń na okręty meksykańskie! — co przecież mniej dowodzi niebezpiecznego stanu rzeczy, jak raczej sprzyjania Amerykanów północnych sprawie texaskiej.

Przedaż nasienia konicznego.

Drugi transport świeżego czerwonego i białego nasienia konicznego cobytko otrzymałem i sprzedaję takowe, chcąc jak najprędzej składować, za cenę własnych kosztów.

Stiller, w rynku Nr. 73.

Co tylko przybyłam z Lipska z najnowszemi towarami miod paryskich, i polecieć mogę kapelusze damskie, czepki, wstążki, kwiaty i hafty rozmaitych gatunków w cenach bardzo umiarkowanych.

W. T y c.

Najprzedniejsze siemię lniane z Rygi, jako téż świeże brabańskie sardele w téj chwili otrzymał
Gustaw Bielefeld.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 23. Kwietnia 1836.	Papierami	Gotowizną
Oblig. dłu państwa . . .	$102\frac{1}{2}$	$101\frac{1}{2}$
Oblig. bankowe aż do włącznie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	$102\frac{1}{2}$	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	$103\frac{1}{2}$	—
Wschodnio-Pruskie	$102\frac{1}{2}$	—
Szląskie	—	104